

نقد و بررسی دیدگاه های سلفی بن باز

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: ابراهیم قاسمی

استاد راهنما: حمید ملک مکان

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: مصطفی سلطانی

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: دانشگاه ادیان و مذاهب قم

تاریخ دفاع: 1390

واحد:

کلمات کلیدی: سلفیه، وهابیت، بن باز، سنت، مدرنیته، توحید، شرک، تاویل، تجسیم، استغاثه، توسل، شفاعت، بدعت

جریان سلفی گری یکی از جریان های تاثیر گذار و فعال در دوره معاصر می باشد. اگر ترسیم یک طرح کلی برای بررسی جریان های اسلامی معاصر ممکن باشد، جریان سلفی گری یا وهابیت یکی از عمده ترین آنها می باشد که ریشه در نحله اصحاب حدیث و ظاهر گرایی افراطی که توسط ابن تیمیه احیا و باز سازی شد، دارد، سه جریان عمده در عرصه فکری جهان اسلام بالاخص در رویارویی با مدرنیته و غرب قابل تفکیک است. جریان اول جریان غرب گرایی است که به طور کلی، اسلام و هر آنچه متعلق به سنت است را نقد و رد کرده و راه حل جهان اسلام را در غربی شدن تام و تمام جستجو می کند. جریان دوم یک جریان معتدل که خواهان جمع بین سنت و مدرنیته می باشد. جریان سوم جریان سلفی گری یا بازگشت به سنت صالح که راه حل برون رفت از انحطاط جهان را در فهم ظاهری و عمل به ظاهر نصوص دینی دانسته و به نفی اجمالی و تفصیلی مظاهر مدرنیته می پردازد. جریان سلفیه وهابی که در کنار جریان های دیگر سلفی مانند سلفیه شمال آفریقا و سلفیه شبه قاره هند، در عین تشابه و تفاوت ها، اصول و مبانی فکری آن ها توسط ابن تیمیه و شاگردش ابن قیم تدوین و نظریه پردازی شد، طی قرون بعد علاقه مندان و پیروانی یافت که آن را بازسازی و احیا نموده اند اما کمتر توانستند به آن مبانی، چیزی اضافه نمایند. محمد بن عبدالوهاب یکی از این شخصیت هاست که اگر چه وی به آن مبانی نیفزود اما در عرصه حکومت و سیاست و تثبیت آن افکار نقش موثری را ایفا کرد. همچنین در دوره معاصر کسی که با استفاده از جایگاه حکومتی و علمی خود در بسط و گسترش نظرات سلفیه و وهابیت کوشش کرد، عبدالعزیز بن باز مفتی مشهور عربستان سعودی است، که ما در این رساله ضمن نقل فتاوی سلفی وی در موضوعاتی همچون توحید و شرک، تاویل و تجسیم، استغاثه و توسل، شفاعت و بدعت و بالاخره بحث قبور که دستاویز اصلی وهابیان در تکفیر و کشتار شیعیان است پرداخته، آنها را به چالش کشیده و نقد خواهیم کرد.